

Kertomuksen vastuutaho ja laatijat (viranhaltijat, luottamushenkilöt, työryhmät):

Reisjärven kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelma vuosille 2011-2012 on hyväksytty kunnanhallituksessa 14.12.2010 §128 ja kunnan valtuustossa 21.12.2010 §63.

Vuoden 2012 hyvinvointikertomus on tehty, mutta ei ole esitelty valtuustossa.

Uuden terveydenhuoltolain mukaan (2011 / 12§) kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus.

Reisjärven kunnanhallitus on nimennyt 14.12.2009 kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen poikkihallinnolliseksi työryhmän, jonka jäsenet ovat:

kunnanhallituksen edustaja (valtuustokausi 2013-2016 Helena Kinnunen, k-hall. päätös 20.2.2013)

tekninen johtaja

vapaa-aikasihteeri

kirjastotoimenjohtaja

ruokahuollon vastaava

peruskoulujen rehtori

lastensuojelun sosiaalityöntekijä

päivähoidon ohjaaja

työterveyshoitaja (TerPS -hankkeen ajan hankkeen projektipäällikkö)

Em. viran- ja toimenhaltijat sekä kunnanhallituksen edustaja muodostavat Reisjärven hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmän.

Reisjärven kunnan laaja hyvinvointikertomus 2013-2016 sisältää Hyvinvointikertomuksen kaudelta 2009-2012 ja hyvinvointisuunnitelman kaudelle 2013-2016.

OSA I PÄÄTTYVÄN VALTUUSTOKAUDEN ARVIOINTI

1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

2 Hyvinvointitiedon ja tehtyjen toimenpiteiden arviointi

Reisjärven **huoltosuhde** on selkeästi kasvanut viime vuosina. Noin 20 vuoden aikana yli 65 vuotiaiden osuus on kasvanut n. 6 % ja 0-14 vuotiaiden osuus laskenut n. 4 %, mikä täytynee huomioida myös palveluja suunniteltaessa.

Huoltosuhde, demografinen	1990	1995	2000	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Reisjärvi	62,7	67	65,4	65,6	66,3	64,6	65	65,3	64,6	66,3	66,4	69,1	71,5
Haapajärvi	61,6	60,6	61,4	62,2	62	62,2	62,5	61,4	60,9	62,1	62,2	63,8	65,5
Kärsämäki	61,2	63,2	62,2	64	63	63,7	64,7	63	63,7	63,8	65,5	67,8	71,1
Pyhäjärvi	56,1	57	58,7	61,1	60,9	60,9	63	63	64,8	64,8	66,3	68,6	69,9

Nykyisen **Lastensuojelulain** painotukset ovat vaikuttaneet, että laitoshoidon vuorokaudet ovat vähentyneet. Lastensuojelulaki velvoittaa aktivoimaan lastensuojeluilmoituksiin ja painottamaan ennaltaehkäisevään työhön. Reisjärvellä lastensuojeluilmoitukset ovat olleet vuonna 2012 kolminkertaiset edellisiin vuosiin verrattuna ja lastensuojelun asiakkaiden määrä on kaksinkertaistunut. Suuri osa ilmoituksista tulee viranomaisilta. Sijaisperhehoito on selkeästi lisääntynyt ja se on myös taloudellisesti edullisempaa verrattuna muihin hoitomuotoihin.

Kouluterveyskysely on toteutettu keväällä 2013, kuntakohtaiset raportit saadaan loppuvuodesta 2013.

Kaikki peruskoulun päättäneet nuoret ovat päässeet jatko-opintoihin. Jatko-opinnot keskeyttäneet ovat Etsivä nuorisotyö -projektin kohteena. Vuonna 2012 Etsivään nuorisotyöhön oltiin yhteydessä 21 nuoren asioissa ja 20 nuoren kanssa tehtiin pitempiaikaista yhteistyötä.

Nettomuuton vaihtelut ovat olleet viime vuosina suuret, mikä on tuonut haasteita palvelujen järjestämiselle mm. asumispalvelut. Sekä uusille että nykyisille kuntalaisille on tärkeätä tietää kunnan palveluista ja tapahtumista. Kunnan järjestöjen ja yhdistysten yhteystietoja tulee päivittää kunnan nettisivuilla ja tiedottaa aktiivisesti kunnan tapahtumista.

Työttömien määrä on maakunnan alhaisin, 31.3.2013 5,9 %. Työssä käydään paljon naapurikunnissa. Teiden kunto vaikuttaa väestökatoon muualla työssäkäyvien osalta.

Kansantauteja sairastetaan Reisjärvellä enemmän kuin muissa Selänteen kunnissa, mutta niihin sairastuminen on vähentynyt kahden viimeisen vuoden aikana. On edelleen panostettava kansantautien ehkäisyyn, ylläpidettävä kuntalaisten liikuntamahdollisuuksia, edistettävä tupakoimattomuutta sekä alkoholin käytön vähentämistä.

Ikääntyvien osuuden lisääntyessä myös sairastaminen lisääntyy, muistisairauksiakin sairastavien määrä lisääntyy. On edelleen huolehdittava omaishoitajien jaksamisesta ja intervallipaikkojen saatavuudesta. Kotona asumisen tukeminen ja liikunta ovat ikääntyvän ja dementiaa sairastavan kotona selviämisen kannalta tärkeitä. Uuden vanhuspalvelulain muutokset 1.1.2014:

- kunnan on laadittava suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi (5§) ja osoitettava sen toteuttamiseksi riittävät voimavarat
- kunnan on arvioitava palvelujen riittävyttä ja laatua (6§)
- kunnan on asetettava vanhusneuvosto

Reisjärven kunta on allekirjoittanut Pohjois-Pohjanmaan maakunnan Muutos nyt Hyvinvointisopimuksen 2012-2017. Hyvinvointisopimuksen strategiset päämäärät ovat:

1. Ihmisillä on hyvä terveys ja toimintakyky elämänkaaren eri vaiheissa

Tavoite1 Pohjois-Pohjanmaan sairastavuus pienenee

- Sairastavuusindeksi alenee 5% vuoteen 2017 (vuonna 2011 indeksi 113,7)
- Reisjärven sairastavuusindeksi 129,7 (2011)
- Kansantautien summaindeksi alenee 5% vuoteen 2017 (vuonna 2011 138,8)
- Reisjärven kansantauti-indeksi 161,6 (2012)

Kansantauteja sairastetaan Reisjärvellä enemmän kuin muissa Selänteen kunnissa, mutta niihin sairastavuus on vähentynyt kahden viimeisen vuoden aikana. Hyvinvointisopimuksen mukaisesti tavoite on, että sairastavuus pienenee 5% vuoteen 2017 mennessä.

Tavoite 2 Pohjois-Pohjanmaan terveyserot pienenevät

- Koettu terveys keskinkertainen tai huono, tavoitteena on lähetä koko maan tasoa (vuonna 2011 naisilla 35% ja miehillä 39%)
- Reisjärvellä on käytettävissä vain kouluterveyskyselyn tulokset, jonka mukaan vuonna 2011 hieman yli 10% yläkoulun ja lukion oppilaista koki terveytensä keskinkertaiseksi tai huonoksi.

2. Ihmisten osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat ja syrjäytyminen vähenee

Tavoite 1: Nuorisotyöttömyys vähenee

- Tavoitteena on, että nuorisotyöttömyys (15-24v. 16,7% v. 2011) vähenee alle keskimääräisen työttömyysprosentin maakunnassa (11,0 vuonna 2011)
- Reisjärvellä oli 30.4.2013 vain 11 alle 25 vuotiaista työtöntä. Työttömyysprosentti oli 5,9%, mikä on maakunnan alhaisin (Pohjois-Pohjanmaalla 13,1%).

Tavoite 2: Toimeentulotuen pitkäaikaisasiakkuuksien määrä vähenee

- Tavoite Pohjois-Pohjanmaalla on pysyä alle koko maan tasosta (vuonna 2011: 18-24v 3,0%, 25-64v. 2,2%)
- Reisjärvellä toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 18-24 -vuotiaiden nuorten määrä on alle 5, jota tilastot eivät näytä tietosuojaan vuoksi, 25-64 vuotiaista 0,5% (v.2010).

Tavoite 3: Työelämän ja koulutuksen ulkopuolelle jäävien nuorten osuus vähenee

- Hyvinvointisopimuksen tavoitteena on alle 5% (v.2010 9,8%)
- Vuonna 2011 reisjärvisistä nuorista 9,1% ei ollut opiskelemissa tai heillä ei ollut perusasteen jälkeistä koulutusta.

Indikaattoriin "Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä" sisältyvät henkilöt, jotka ko. vuonna eivät ole olleet opiskelijoita tutkintoon johtavassa koulutuksessa eikä heillä ollut tutkintoa eli ei perusasteen jälkeistä koulutusta. Tutkintoon johtavaa koulutusta on opetushallinnon tutkintorakenteen mukainen koulutus. Lähes kaikki tätä aihetta käsittelevät indikaattorit ja tilastot on tehty poikkileikkaustilanteesta eikä niissä ole pidemmän ajan seuranta. Se tarkoittaa sitä, että esim. jos opiskelija käy vuoden ei-ammattillisessa koulutuksessa ja menee seuraavana vuonna opiskelemaan, häntä ei tilastoida koulutuksessa olevaksi.

[Sairastavuus- ja kansantauti-indeksi](#)

[Työkyvyttömyys 2000-2011 ja työttömyys 2013](#)

[Kouluterveyskyselyn tuloksia 2011](#)

[Lastensuojelun suoritteet 2010-2012](#)

3 Keskeiset opit ja evästyksen päätyttyä valtuustokaudelta

Reisjärven kunnassa on toteutettu uuden terveydenhuoltolain velvoitteita laatia hyvinvointikertomus. Tavoitteena on, että hyvinvointikertomus on osa kunnan toiminnan ja talouden suunnittelua. Kunnan vuoden 2012 hyvinvointikertomus (vuoden 2011 kertomusosa ja vuoden 2012-2013 hyvinvointisuunnitelma) on laadittu kesällä 2012, sitä ei ole käsitelty kunnan valtuustossa.

Kunta koetaan turvalliseksi ja viihtyisäksi asua. Reisjärvellä on mahdollisuus harrastaa monipuolisesti ja edullisesti, kunnan liikuntapaikat ovat asukkaille maksuttomia. Kirjaston käyttöaste on korkea. Kansalaisopisto tarjoaa monipuolisesti kursseja. Seurakunnalla, musiikkiopistolla ja eri järjestöillä on aktiivista toimintaa. Terveyspalvelujen saatavuus on kohentunut Ppky Selänteen myötä.

Syksyllä 2012 hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen (HYTE) työryhmä toteutti asukaskyselyn, jonka vastauksissa oltiin pääosin tyytyväisiä kunnan palveluihin. Asukaskyselyssä toivottiin lisää tietoa ikäihmisten ravitsemuksesta. HYTE -työryhmä toetutti järjestöjen kanssa yhteistyössä huhtikuussa hyvinvointipäivän, jossa luennoi dosentti Jorma Heikkinen liikunnasta ja ravitsemuksesta. Keväällä 2013 työryhmä on koordinoitunut järjestöjen ja seurakunnan kanssa yhteistyötä veteraanien ja sotainvalidien lähiystävötoiminnan tehostamiseksi.

HYTE työryhmä on koordinoitunut kunnan ja järjestöjen välisiä tapaamisia, jotka on järjestetty kerran vuodessa.

Ppky Selänteen kotihoito toteuttaa 75-vuotiaiden terveystarkastuksia ja 80-vuotiaiden ennaltaehkäiseviä kotikäyntejä. Kunta on mukana Voimaa vanhuuteen -hankkeessa, jossa on koulutettu vertaisryhmäohjaajia ja tuettu vertaisryhmätoimintaa kunnassa.

Savuton Reisjärvi työpaikkana on toteutunut 1.9.2011 lähtien.

Kunnan liikunta- ja vapaa-ajan alueilla suositaan päihteettömyyttä.

Koululaisten hyvinvoinnin turvaamiseen on kiinnitetty huomiota ja ennaltaehkäisevään työhön on panostettu: koulukuraattorin ja -psykologin palveluja on lisätty ja iltapäiväkerhotoiminta on käynnistynyt. Yläkoululaisille on järjestetty terveyspäivä syksyllä 2010, jossa oli ravitsemusterapeutin luennot.

Vanhemmuiden tukemiseksi on koulutoimi järjestänyt luentoja ja vanhempainiltoja.

Nuoret Vaikuttajat on perustettu 2012. Nuorisolain mukaisessa toiminnassa on mukana yläasteikäisiä ja lukiolaisia nuoria.

Nuorisotilan suunnittelu kirjaston tilojen yhteyteen on aloitettu. Nuorisotilan aukioloaikoja pyritään laajentamaan yhteistyössä järjestöjen kanssa, valvojana tulee olla 18 vuotta täyttänyt.

OSA II TULEVAN VALTUUSTOKAUDEN SUUNNITTELU

4 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

Reisjärven kunnan talousarvion vuodelle 2012 ja suunnitelman vuosille 2013-2014 mukaiset hyvinvointipolitiikan ja johtamisen tavoitteet ja painopisteet:

Reisjärven kunnan tavoitteena on kehittyä maaseutumaisena alueena, joka tarjoaa asukkailleen hyvät peruspalvelut, viihtyisän asuinympäristön sekä toimeentulon.

Vuoden 2010 alusta sosiaali- ja terveystoimen, ympäristöpalveluiden sekä rakennustarkastuksen toiminnot on tuotettu Peruspalvelukuntayhtymä Selänneessä.

Reisjärven kunnan kehittämisen painopisteenä on toimia aktiivisesti yhteistyössä seutukunnan kuntien kanssa tavoitteenaan seutukunnan tasapuolinen kehittyminen. Painopisteenä on työpaikkojen lisääminen, uusien yritysten perustaminen ja Ppky Selänneen toiminnan kehittäminen. Henkilöstön hyvinvointiin ja työssä jaksamiseen panostetaan. Kunnassa kiinnitetään huomiota sairastavuuteen ja keinoihin sen vähentämiseen.

Ympäristön viihtyisyyttä edistämällä vaikutetaan siihen, että kunta säilyy asuin- ja elinympäristönä vetovoimaisen myös muualla työssäkäyvien näkökulmasta. Etätöiden tekemistä kunnassa tuetaan panostamalla kunnan ja alueen tunnetuksi tekemiseen. Kunta kehittää maatalouden palveluita vastaamaan voimakkaasti kehittyneen ja kehittyvän maatalouden tarpeita.

5 Hyvinvoinnin edistämistä tukevat ohjelmat ja suunnitelmat

[Savuton Reisjärvi 2012](#)

[Reisjärven Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelma 2011-2012](#)

[Aktiivisen varhaisen puuttumisen toimintamalli 2008](#) (päivitetään tarvittaessa)

[Reisjärven kunnan Päihdeohjelma](#) (uusitaan tarvittaessa)

[Seudullinen päihdestrategia 2009-2012](#)

[Työsuojeluohjelma 2006](#) (päivitetään 2012)

[Nivala- Haapajärven seudun liikenneturvallisuussuunnitelma](#) (2012)

[Alueellinen turvallisuussuunnitelma 2012](#)

[Reisjärven kunnan lastensuojelusuunnitelma](#), Selänneen lastensuojelusuunnitelmaa laaditaan

[Reisjärven kunnan esiopetussuunnitelma 2010](#)

[Ppky Selänneen alueen kuntien kotouttamisohjelma 2012](#) (uusitaan neljän vuoden välein)

[Hyvinvointikertomus Selänne 2010](#)

[Ppky Selänneen varhaiskasvatussuunnitelma 2010](#)

[Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista](#)

[Tietoa kuntapäätäjille vanhuspalvelulaista](#)

Suunnitelmat myös: www.reisjarvi.fi

Hyvinvointisuunnitelma

Painopistealue ja kehittämiskohde/kohteet

1)

Kuntalaisten aktiivisuuden lisääminen oman ja läheisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Järjestöjen keskinäisen yhteistyön sekä kunnan ja järjestöjen yhteistyön lisääminen	Kunnan ja järjestöjen yhteistyötapaamiset. Hyvinvointitapahtuman järjestäminen. - HYTE -työryhmät ja järjestöt	2000 € määräraha HYTE työryhmän työlle, esim. lehti-ilmoituksiin ja tapahtumien järjestelykustannuksiin	Toteutuneet tapahtumat ja kokoontumiset
Kuntalaisten aktivoiminen osallistumaan järjestötoimintaan	Järjestöjen yhteystietojen päivittäminen kunnan nettisivuille / vastuu järjestöillä, tiedot ilmoitetaan kunnan yhdyshenkilölle. Tiedotus avustushakemusten yhteydessä.	Yhdyshenkilön työaika	Järjestöjen näkyvyys kunnan nettisivuilla
Terveysliikunnan lisääntyminen ja ylipainon vähentyminen	Maksuttomat liikuntapaikat edelleen Tiedotus lasten ja nuorten ulkoliikunnan tärkeydestä, "kakarot kartanolle". / Kodit, koulu- ja vapaa-aikatoimi, neuvola, järjestöt Tiedottaminen liikuntamahdollisuuksista: paikat, yhdistykset/vapaa-aikasihteeri Ravitsemusneuvontaa koululaisille Lähiystävätoiminnan jatkuminen Painonhallintaryhmien toiminta, osallistuminen hyvinvointisopimuksen tarjoamaan videovälitteiseen painonhallinnan ryhmäohjaukseen syksystä 2013 lähtien sekä edelleen Ppky Selänteessä kaksi kertaa vuodessa alkavat painonhallintaryhmät	Ravitsemusterapeutin luentokustannukset	Toteutuneet painonhallintaryhmät Tiedotuksen toteutuminen

2)

Päihdehaittojen ehkäiseminen

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Päihdeettömät kunnan tilat, alueet ja tilaisuudet	Valtuuston päätös ko. asiasta. / Vapaa-aikalautakunta valmistelee esityksen yhdistysten kanssa ja tekee esityksen hallitukselle ja edelleen valtuustolle. Tiedotus	Esityksen valmisteluun käytettävä aika	Päätöksen toteutuminen

	PAKKA-ohjelman käyttöönotto. PAKKA-toimintamalli on kehitetty alkoholihaittojen vähentämiseksi paikallisella tasolla ja on yksi Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisopimuksen tarjoama hyvä käytäntö kuntien käyttöön. - päihdeyhdyshenkilö		
Päihteiden käyttö vähenee	Maakunnan hyvinvointisopimuksen tarjoaman PAKKA-ohjelman käyttöönotto v. 2014 Raittiuskasvatus lapsille ja nuorille kodeissa. Vanhemmat, neuvolat, lasten ja perheiden kanssa toimijat	Koulutukseen osallistumiseen käytetty aika eri hallinnonalojen toimijoilla Neuvonta	Kouluterveyskyselyn tulokset Päihdeindikaattorit Hoitoonohjaukset

3)

Lasten, lapsiperheiden ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Lapset ja nuoret saavat riittävästi tukea	Lapset puheeksi, kaksiportainen työmenetelmä lapsen arjen tueksi. Maakunnan hyvinvointisopimuksen hyvän toimintamallin koulutus ja käyttöönotto vuonna 2014-2015. Koulutoimi ja Ppky Selänne	Koulutukseen käytetty aika ja mahdolliset matkakustannukset. Riittävät resurssit nuorisotoimintaan, oppilashuoltoon ja lastensuojeluun jne.	Koulutuksen toteutuminen. Toimintamallin käyttöönotto.

4)

Työkäisen väestön hyvinvointi

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Tuetaan työssäjakamista	Kiinnitetään huomio työskentelyolosuhteisiin Työnantajat ja työntekijät Henkilöstöpolitiikka	Työterveyshuolto, työsuojelu, työnantajan-työntekijän velvollisuudet	Toimenpiteet ja kyselyt
Työttömien työkyvyn ylläpitäminen	Työttömien terveystarkastukset jatkuvat Ppky Selänneessä Palvelujen kohdentaminen	Terveystarkastusten kustannukset	Toteutuneet terveystarkastukset

5)

Ikääntyneen väestön hyvinvointi

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
----------------	-----------------------------------	------------------	--------------------------

<p>Tuetaan ikääntyneen väestön kotona asumista ja toimintakyvyn ylläpitämistä</p>	<p>Vastataan uuden vanhuspalvelulain muutoksiin 1.7.2013 ja 1.1.2014:</p> <ul style="list-style-type: none"> • terveystarkastukset • kotiin annettavat palvelut ensisijaisia • yksilölliset palvelutarpeenselvitykset, palvelusuunnitelmat • kunnan suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi <p>Aktiivinen vanhusneuvoston toiminta</p> <p>Vertaisryhmätoiminta, Voimaa vanhuuteen hanke, järjestöt</p>	<p>Kunta ja Ppky Selänne</p>	<p>THL:n kysely</p>
--	---	----------------------------------	---------------------

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

Hyväksytty valtuustossa osaksi toiminnan ja talouden strategista suunnittelua